

FUNKCIONIRANJE LOKALNIH MEDIJA U BOSNI I HERCEGOVINI – IZMEĐU JAVNOGA INTERESA I FINANCIJSKE OVISNOSTI

DANIELA JURČIĆ*

UDK: 316.774 (497.6)
659.443/.446 (497.6)

Prethodno priopćenje
Preliminary communication
DOI 10.47960/2831-
0322.2024.2.28.71

Sažetak

Lokalni bosanskohercegovački mediji zanimljivo su područje analiziranja, prije svega jer su iznimno rijetko predmet istraživanja, posebice znanstvenoga. Prilikom uvida u literaturu koja se bavi medijima posve je jasno da su nacionalne medijske kuće u središtima gotovo svih akademskih analiza i istraživanja. No, prepoznajući važnost lokalnih medija za razvoj i funkcioniranje lokalnih zajednica, u ovome se radu autorica bavi isključivo lokalnim medijskim politikama. S ciljem da se praćenjem i analizom medijskih sadržaja provjeri kakvi su sadržaji u lokalnim medijima, koliko se poštuju standardi novinarske profesije te koliko je izvještavanje u lokalnim medijima u skladu s javnim interesom, načinjena je analiza sadržaja pet lokalnih medija u Bosni i Hercegovini: *Bljesak.info*, *Kozarski vjesnik*, *Medijski servis Tuzla*, *Radio Sarajevo* i *RTV Unsko-sanskog kantona*. Svrha je ovoga istraživanja analiza bosanskohercegovačkoga medijskog sadržaja koji ima lokalni karakter kako bi se na osnovi empirijskih dokaza došlo do saznanja o tome ispunjavaju li lokalni mediji u Bosni i Hercegovini svoju društvenu ulogu.

Ključne riječi: lokalni mediji, analiza sadržaja, utjecaji, politika, medijski pluralizam.

Istraživanje je provedeno u sklopu projekta *Local Media for Better Society*. Autorica rada sudjelovala je u projektu.

* Prof. dr. sc. Daniela Jurčić, izv. prof., Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, daniela.jurcic@ff.sum.ba

UVOD

Novinarstvo je u Bosni i Hercegovini u posljednjih trideset godina pretrpjelo velike promjene. Po završetka rata uspostavio se jedan posve novi medijski okvir. Bosanskohercegovački mediji posljednja tri desetljeća bili su dio društvene tranzicije koja je ostavila velike tragove – dogodio se razvoj komunikacijskih tehnologija te su pokrenuta mnogobrojna medijska izdanja. Promjene nisu očite samo u većemu broju medija na tržištu, nego je, prije svega, promjena evidentna u strukturama unutar same profesije. Danas u državi koja broji manje od tri milijuna stanovnika egzistira velik broj medija te je evidentan velik nerazmjer između broja medija i snage tržišta. Medijski analitičari često taj nerazmjer naglašavaju, jer je u ovako širokoj medijskoj slici dosta toga sporno – od raspodjele marketinških doprinosa, smanjivanja izvora prihoda pa sve do ograničenih radnih prava novinara. Ako analiziramo medije u Bosni i Hercegovini, kao i djelovanje novinara, svjedočit ćemo iznimno lošem položaju u kojemu egzistiraju i jedan i drugi segment. Glavne karakteristike položaja novinara u BiH danas su niske plaće i izuzetno nepovoljni ugovori o radu. Odredbe kolektivnih ugovora nerijetko se krše, a kolektivni ugovori često se jednostrano otkažuju. Novinari su, također, podložni ogromnim pritiscima od različitih subjekata te, pored svega, gotovo svakodnevno primaju verbalne prijetnje, čak su izloženi i fizičkim napadima. Napadi su sve učestaliji, a najviše zabrinjava podatak da oni dolaze čak i od najvišega političkog vrha, koji ima tendenciju, ali i naviku, kontrolirati medije, pritom ne birajući načine i sredstva.

1. Teorijski okvir

Značaj lokalnih medija nije moguće odrediti jednom definicijom. O njihovoj društvenoj ulozi u Bosni i Hercegovini novija znanstvena istraživanja skoro da i ne postoje.

Lokalne medije može se promatrati interdisciplinarno, najčešće u političkome, ekonomskome, kulturnome, psihološkome i sociološkome kontekstu. Oni su jedna od glavnih platformi za „izražavanje mišljenja i specifičnih problema lokalne zajednice koji nemaju dovoljno prostora na agendi nacionalnih i regionalnih medija“ (Milivojević, Ugrinić, 2012: 104). Važnost lokalnih medija istaknuo je medijski analitičar Ante Gavranović koji u knjizi *Mediji: Mitovi i stvarnost* ustvrđuje da čitatelje zanimaju bitne informacije o onome što se događa u svijetu, ali da su ipak

najvažnije novinarske priče upravo one koje su vezane za mjesta u kojima živimo i radimo (Gavranović, 2009). Značaj lokalnih medija posebice se dovodi u svezu s njihovom ulogom u zaštiti javnoga interesa i demokracije kao i u davanju glasa onim zajednicama i društvenim grupama koje ne dobivaju prostor u *mainstream* medijima (Deuze, 2006). Također, mnogi znanstvenici tvrde da se lokalni medij usredotočuje na zajednicu u kojoj djeluje. Lokalni mediji dio su lokalne zajednice i jedan su od bitnih čimbenika za razvoj demokracije, odgovorne vlasti, ali i građanske participacije. Postoje pokazatelji da je učinak lokalnih vlasti značajno bolji u zajednicama gdje ima više medija, gdje je vlasnička struktura raznovrsnija te gdje je više programskih sadržaja o lokalnim temama (Gosselin, 2005).

Radi povezivanja sa zajednicom prilagođava se njezinim potrebama (Jedrzejewski, 2007), potiče javnu raspravu o pitanjima važnim za sredinu, pitanjima o politikama, ali i stvara prostor za istraživanje, razvoj, održavanje i promociju identiteta. Uloga lokalnih medija prema Gurevitchu i Blumleru (1990) može se podijeliti u nekoliko funkcija: nadziranje društveno-političkoga okružja i izvještavanje o pojavama važnim za dobrobit građana; postavljanje smislene agende; pružanje platforme na kojoj političari i predstavnici drugih interesnih i ostalih skupina mogu zagovarati svoje stavove; facilitiranje dijaloga među različitim gledištima, među različitim akterima moći te javnosti; stvaranje mehanizma za preispitivanje odgovornosti dužnosnika i njihova obnašanja vlasti; poticanje građana da uče, biraju i budu aktivni u javnome životu; pružanje načelnoga otpora pokušajima izvana da se ugrozi njihova neovisnost; iskazivanje uvažavanja članova javnosti (prema Jakubowic, Sukosd, 2009). Činjenica je da je informacijsko, umreženo društvo pred njih stavilo nove izazove, ali i prepreke. Širenje na internetske platforme i društvene mreže uzrokovalo je brojne probleme, prije svega one financijske u svezi s opremanjem i izobrazbom djelatnika. Pojedini autori navode kako se smanjuje broj zaposlenih zbog konsolidacije i smanjenja troškova poslovanja (Napoli, 2007). Diskutabilno je i pitanje utjecaja vlasničke strukture na program, dok pojedini autori vlasništvo lokalnih medija povezuju s prijetnjama pluralizmu i raznolikosti (Franklin, 1998). Novo vrijeme, svakako, traži i drugačije pristupe. Teoretičar James Curran (prema Jakubowicz, 2013) smatra da su tradicionalne teorije koje definiraju tri funkcije medija (čuvari građana, čuvara/facilitatora ulaza u javnu sferu i odreditelja agende) zastarjele jer građane tretiraju kao pasivne. Lokalni mediji, bez dvojbe, imaju značajnu ulogu za društvo, a bosanskohercegovačka medijska politika tek treba načiniti glavne strategije i načine njihovih provedbi kako bi se osiguralo ostvarivanje javnoga interesa, koji je postao diskutabilan nakon

gotovo triju desetljeća vladavine tržišta koje uvijek zanima samo profit (McChesney, 2008).

2. Funkcija lokalnih medija u BiH

Prije svega nameće se pitanje kako danas jedan medij može imati oznaku lokalni ako je dostupan svima i svugdje putem mrežnih komunikacijskih platformi. U ovom radu pod lokalnim medijima podrazumijevaju se oni mediji koji se odnose i koji su usmjereni na djelovanje općinskih, odnosno županijskih organa vlasti, civilnoga društva na razini općina i županija, na sva događanja na području jedne općine ili jedne županije, odnosno svi mediji koji djeluju na razinama nižim od državnih i entitetskih, čiji su sadržaji orijentirani na populaciju koja naseljava određeno područje (Gosselin, 2009:15).

U BiH postoji 81 lokalni javni emiter¹ (i još velik broj portala koji imaju lokalni karakter). U ovoj kategoriji općinski su i gradski mediji koji bi za cilj trebali imati zadovoljavanje informacijskih potreba lokalnoga stanovništva u smislu točnih i nepristranih informacija, no o radu lokalnih medija itekako ovisi volja lokalne politike i uz to, usko vezana, financijska ovisnost. Kako se navodi u *Monitoringu sadržaja lokalnih medija u BiH*, udruženja BH novinari (2020), svjedočimo sljedećim procesima koji se sustavno odvijaju u bosanskohercegovačkim lokalnim medijima:

- bliska je veza između medijskih vlasnika s ekonomskim i političkim moćnicima
- utišani su alternativni glasovi
- vidljivi su manipulacija kroz medijske sadržaje te porast dezinformacija i krivih vijesti
- niska razina političke kulture što je dovelo do povećanja govora mržnje
- interni problemi s kojima se suočavaju novinari, kao i vanjski pritisci (cenzura, autocenzura i prijetnje).

Budući da su osnivači lokalnih medija najčešće lokalne vlasti, bosanskohercegovački lokalni mediji egzistiraju između javnoga interesa i financijske ovisnosti. U tome kontekstu lokalni mediji imaju obvezu servisirati i pratiti aktivnosti koje provode osnivači, što dovodi do neautonomije, odnosno nemogućnosti da se otvoreno i transparentno govori o radu zakonodavne i izvršne vlasti. Određene informacije koje su značajne za građane ne objavljuju se, jer se uglavnom promovira vladajuća

¹ https://media.ba/sites/default/files/javni_lokalni_mediji_između_javnog_interesa_i_financijske_ovisnosti_final_za_stampu.pdf.

struktura, odnosno njihova politika i njihov rad. Zbog navedenoga, privredni sektor, ali i druge moćne skupine vrlo često ne sklapaju ugovore s lokalnim medijskim kućama jer smatraju da su glas osnivača. Misija je lokalnih medija, između ostaloga, biti posvećen građanima i životu određene lokalne sredine, lokalnim temama, ljudima, problemima koji muče stanovništvo, marginalizirani skupinama ljudi i sl. Također, nužno bi bilo i promoviranje kulturnih događanja, obrazovanja, znanosti (Jurčić, 2022).

O funkcioniranju lokalnih medija u Bosni i Hercegovini puno se doznalo i od glavnih urednika. Za potrebe analize ove problematike intervjuirani su glavni urednici medija koji su u središtu istraživanja (*Bljesak.info*, *Kozarski vjesnik*, *Medijski servis Tuzla*, *Radio Sarajevo* i *RTV Unsko-sanskog kantona*)². Svi su ispitanici u prvome dijelu intervjua imali jednake obrasce o organizacijskoj i financijskoj strukturi, strukturi zaposlenosti kao i samoregulaciji u mediju. Drugi dio intervjua sačinjavala su pitanja o ulozi lokalnih medija prema javnomu interesu, ljudskim pravima i demokraciji, dok je treći dio sačinjavao pitanja o utjecajima i pritiscima na rad odabranih medijskih kuća. Važno je napomenuti da je traženo isključivo mišljenje urednika, odnosno njihov osobni stav i iskustvo. Postavljeno je ukupno 20 pitanja. Zbog velikoga opsega odgovora urednika medijskih kuća u ovome radu prezentirat će se samo oni za koje se smatra da mogu pružiti uvid u stvarno stanje funkcioniranja lokalnih medija u Bosni i Hercegovini.

Na pitanje koja je uloga lokalnih medija od urednice *Medijskoga servisa Tuzla* zabilježeno je sljedeće:

*Mediji u lokalnoj zajednici, što je i misija našega medijskog servisa je biti posvećen građanima i životu ovoga grada, lokalnim temama, događajima i ljudima, ukazivati na problem u gradu, pitanja koja tište građane, marginalizirane socijalne kategorije te ukazivati na pozitivne primjere iz sredine u kojoj živimo, pojave koje unapređuju život i rad građana, promovirati multietničko društvo, obrazovanje, kulturu, sport*³.

Neki od odgovora urednika/urednica bosanskohercegovačkih lokalnih medija navedeni su u nastavku.

Kako ocjenjujete rad vašega medija u odnosu na ulogu prema lokalnoj zajednici, javni interes, poticanje demokracije i ljudskih prava? Gdje vidite prednosti, a gdje nedostatke? Gdje vidite mogućnosti za promjene?

² Napomena: od urednice *Radio Sarajeva* nisu se uspjeli dobiti odgovori, a od urednika *Bljesak.info* samo štire informacije koje se mogu pronaći i na stranicama portala.

³ Intervju je proveden u ožujku 2022. godine.

Prilično široki pojmovi za malu medijsku kuću. Naravno da sve nije idealno, ima li se u vidu kompleksnost pojma javni interes. Ali nema razloga da ne budemo nezadovoljni, jer neke tabu teme vezane za demokratiju i ljudska prava više to nisu. I to smatram iskorakom. Ipak mi smo samo jedan od medija kojim ljudi zadovoljavaju svoju potrebu za informacijom i u tom šarenilu, uprkos lokalpatriotizmu teško je biti sam u kreaciji javnog mnjenja. Tu je žestoka konkurencija i ukoliko si dovoljno kvalitetan, mala prednost. Mana malih sredina je neobrazovanost populacije koju fokusiramo, teško ili nikako mijenjanje mišljenja uprkos argumentima, klasično siromaštvo ovog podneblja. Da smo obrazovaniji i bogatiji i promjene bi bile mnogo jednostavnije. (urednica Kozarskog vjesnika)

Koji su utjecaji i pritisci koje prepoznajete u vašemu radu? Koji su najistaknutiji utjecaji i pritisci koje primjećujete? Kako se to odražava na medij u kojemu radite?

*Pritisaka ima razne vrste – od osnivača, političara do direktora ove medijske kuće. Pritiscima su izloženi svi uposleni, a kad govorimo o novinarima – od urednika do novinara. Uglavnom oni kreću od osnivača (premijera, ministra..) u smislu da pratimo ili ne pratimo određeni događaj, da pustimo tonsku izjavu duže nego što bi trebalo, da „izbacimo“, iz priloga nekog zato što politički nije „podoban“, i sl. Ovakve vrste instrukcija (naredbi) prenose se direktoru medija koji potom o tome izvijesti urednika (najčešće Inf. programa) s namjerom da se to izvrši. S obzirom na to da trenutno obnašam funkciju odgovornog urednika Informativnog programa govorim iz vlastitog iskustva. Vrlo često dolazi do konflikta sa direktoricom jer su zahtjevi u suprotnosti sa uzusima novinarstva, ali isto tako moraju biti ispoštovani jer u suprotnom **neće biti plaće**. U takvoj situaciji nastojimo postići kompromis i „upakovati“ određeni sadržaj. Ovakva politika odražava se negativno na naš medij jer nas mnogi doživljavaju i nazivaju „režimskim“, što nas uposlene koji nastojimo raditi profesionalno svoj posao obeshrabruje i ponižava. (JP RTV USK BIHAĆ)*

Svi intervjuirani slažu se s normativnom ulogom lokalnih medija prema demokraciji, ljudskim pravima i javnomu interesu. Također, istaknut je problem pritisaka različitih vrsta i utjecaja na novinarski rad. Najčešće su isticani politički, odnosno ekonomski utjecaji na medije koji se, nažalost, vrlo često isprepliću.

2.1 Metodologija

Načinjena je analiza sadržaja pet lokalnih medija u Bosni i Hercegovini: *Bljesak.info*, *Kozarski vjesnik*, *Medijski servis Tuzla*, *Radio Sarajevo* i *RTV Unsko-sanskog kantona*. Za analizu su odabrana *online* izdanja lokalnih medija, bez obzira na to imaju li druga izdanja. Jedinica analize sadržaja medijski je prilog. Analizom je obuhvaćeno prvih deset priloga koji su se našli na naslovnoj stranici u 16 sati, njih ukupno 350, na sljedeće datume: 3. veljače, 7. veljače, 11. veljače, 15. veljače, 19. veljače, 23. veljače i 27. veljače 2022. godine. Naslovnice su preuzete na te dane i arhivirane. Kodna matrica testirana je prije početka analize.

Analiza se sastoji iz dvaju dijelova. Prvi dio analizira sadržaj pet lokalnih medija, dok su u drugome dijelu načinjeni dubinski intervjui s urednicima navedenih medijskih kuća (ranije navedeno u radu). Neke su od kategorija koje su korištene u kodnome listu: tema novinskoga teksta, akteri i izvori u tekstu, koliko se izvora koristi, koliko su zastupljeni tekstovi koji se bave pitanjima demokracije, ljudskih prava ili izgradnje mira i sl., imaju li teme lokalno središte, jesu li tekstovi informativni ili *clickbait* forma, koji je povod za pisanje članka. Korištene su kvantitativna i kvalitativna analiza sadržaja kako bi se dobili statistički podatci o pluralizmu medijskih sadržaja, odnosno prikazao kontekst sadržaja u lokalnim medijima.

Pet lokalnih medija koji su analizirani putem analize sadržaja (Tablica 1.) odabrani su po načelu regionalne raznolikosti.

Tablica 1: Opis analiziranih medija.

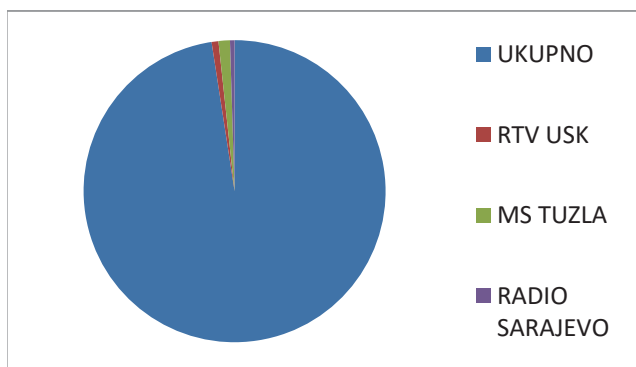
OPIS LOKALNIH MEDIJA

LOKALNI MEDIJ	REGIJA	GODINA NASTANKA	FORMAT
Bljesak.info	Hercegovina	2001.	portal
Kozarski vjesnik	Republika Srpska	1969.	tv, radio, novine, digitalno izdanje
Medijski servis Tuzla	Sjeveroistok BiH	2013.	radio, tv, digitalno izdanje
Radio Sarajevo	Sarajevo, Središnja BiH	1992.	radio, portal
RTV USK	Sjeverozapad BiH	1995.	radio, tv, digitalno izdanje

2.2 Rezultati istraživanja

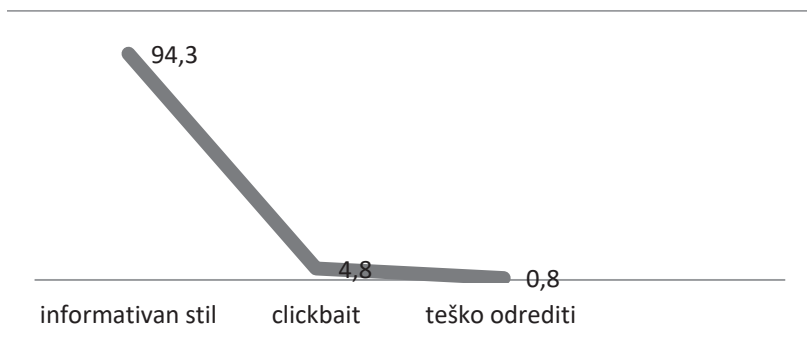
Ovo istraživanje kompleksno je, no ima i svoja ograničenja. Prije svega provedeno je samo u mjesecu veljači stoga je bio obilježen određenim temama koje su bile u središtu svih medija, tako da i rezultati sadržaja analize mogu reflektirati te teme (pandemija COVID-19). Također, lokalni mediji mogu se iznimno razlikovati međusobno po dosegu, ali i ulozi (mogu reprezentirati manje ili veće gradove, predstavljati čitave regije).

Analiza sadržaja pet lokalnih medija u Bosni i Hercegovini pokazala je dominaciju monoloških žanrova, pri čemu je najčešće korištena vijest. Intervju je zastupljen u 2,5 % članaka (u cijelome analiziranom uzorku – uzorkom je obuhvaćeno 350 novinskih priloga).



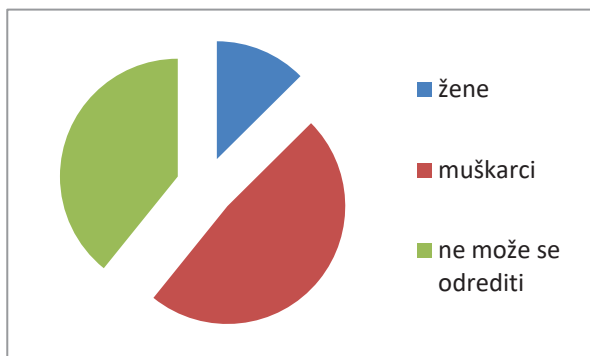
Grafikon 1.: Zastupljenost intervjuja.

Vijesti su vrlo često preuzete od drugih medija, najčešće novinskih agencija, pa u tome kontekstu nije bilo novinarske intervencije. Također, vijesti su najčešće potpisane inicijalima ili je kao autor naveden sam medij. Također, u nekim analiziranim tekstovima autor teksta nejasan je jer se pojavljuju i imena novinara kao autora, ali i drugi medij od kojih je tekst preuzet. Dobar pokazatelj uočen u analiziranome uzroku jest da nije prisutna velika količina senzacionalističkih formi (zabilježeno je manje od deset tekstova).



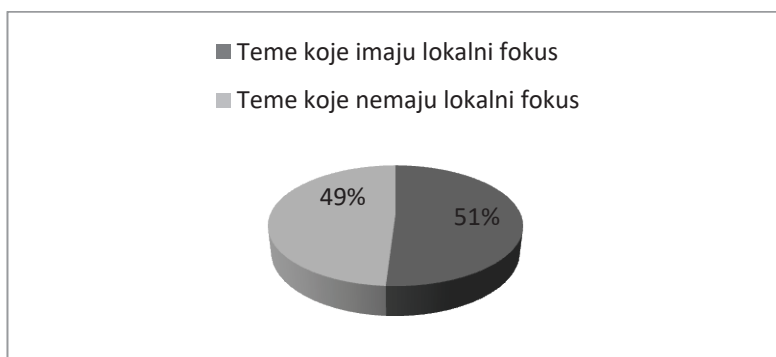
Grafikon 2.: Korištenje *clickbaita* u lokalnim medijima.

Članci koji su analizirani uglavnom su informativni i u skladu su s naslovom. U nekoliko slučajeva primijećeno je da je mediju nužan lektor/redaktor (u mnogim tekstovima pronađeno je po nekoliko pogrešaka), ali i činjenica da se vrlo često ne koristi rodno osjetljivi jezik. Žene su jako rijetko akterice u člancima.



Grafikon 3.: Spol aktera u člancima.

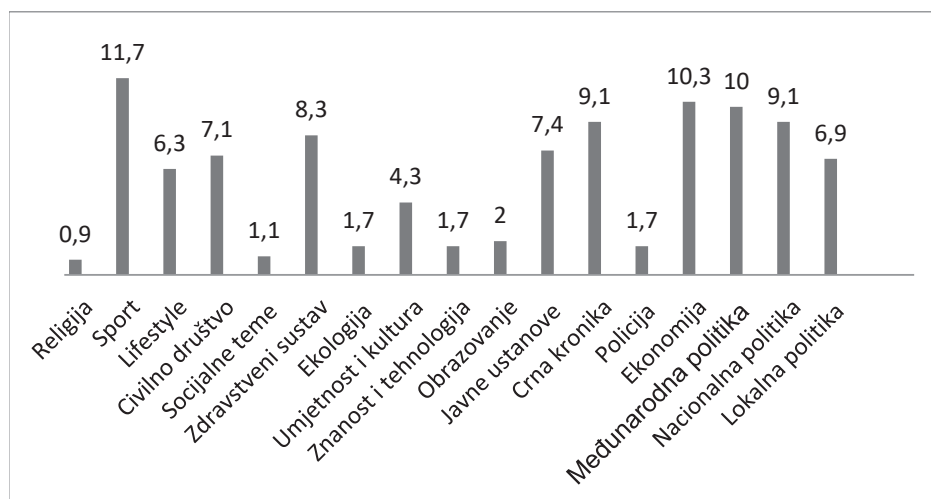
Negativni su nalazi da su lokalne teme u lokalnim bosanskohercegovačkim medijima zastupljene oko polovice cijeloga sadržaja, ali i da nema raznolikosti tema u medijima. Zanimljiva je i činjenica da se lokalni mediji više bave međunarodnom nego lokalnom politikom. Također, rezultati pokazuju i veoma nisku zastupljenost opozicijskih političara. U svega nekoliko tekstova oni su primjetni, ali na nacionalnoj razini, dok su na lokalnoj apsolutno nevidljivi.



Grafikon 4.: Usredotočenje članaka u lokalnim medijima.

Dvije najčešće obrađivane teme su sport i ekonomija. Teme koje se najmanje pojavljuju jesu religija, socijalne teme, znanost/tehnologija i ekologija. Očekivano je da se zdravstvene teme pojavljuju u velikome broju članaka – razlog je pandemija koja je bila još uvijek aktualna tema u razdoblju monitoringa. Vrlo često spominju se javne službe, ali i nacionalna politika. Javne službe imaju uglavnom lokalno usredotočenje (uglavnom se spominju kroz servisne informacije). Crna kronika često je prisutna na naslovnica lokalnih medija i uglavnom je fokus lokalni. Primjetno je

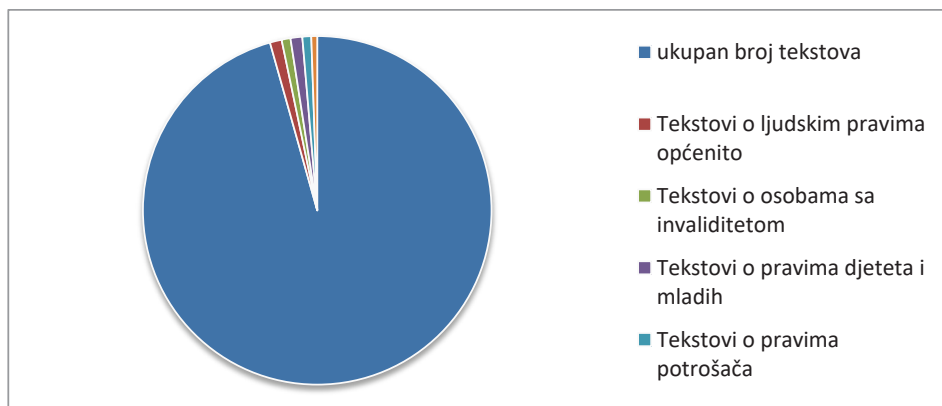
vrlo često prenošenje priopćenja i kratkih vijesti o nesrećama, kriminalnim radnjama koje najčešće nisu praćene izjavama aktera događaja. Fotografije su gotovo uvijek u službi teksta.



Grafikon 5.: Glavna tema članka.

Izvori u lokalnim medijima najčešće su službeni, ali i vrlo često anonimni te je, također, primijećeno da se često koriste drugi mediji kao izvor informacija. Također, sadržaji se zasnivaju na malome broju izvora (najčešće jedan). Ovaj podatak može biti zabrinjavajući jer nam govori da se temama pristupa površno, odnosno da se u medijima ne ostvaruje pluralizam stavova i sučeljavanje argumenata. U slučajevima kada su identificirani tekstovi s više sugovornika u sadržaju, oni su uglavnom suglasni u svezi s temom i nemaju suprotstavljena mišljenja. Također, zabilježen je određen broj tekstova u kojima se *copy-paste* metodom prenose stavovi lokalnih političara, odnosno priopćenja lokalnih vlasti. Negativan je nalaz i činjenica da lokalni mediji ne pokazuju interes za predstavnike civilnoga društva, ali i eksperte, a upravo bi oni mogli dati svoj doprinos u kontekstu razumijevanja pojedinih društvenih fenomena.

Teme koje problematiziraju ljudska prava, demokraciju ili izgradnju mira jako su rijetko obrađivane.



Grafikon 6.: Učestalost tekstova o demokraciji i ljudskim pravima.

Kao što je očito, izvještavanje o ljudskim pravima, osobama s invaliditetom i drugim osjetljivim kategorijama ima zanemarivo je nizak postotak. Točnije nije bilo slučajeva medijske inicijative da se polemizira o ovim fenomenima, nego isključivo praćenje aktualnih događaja. Povod za pisanje tekstova u više od 90 % slučajeva aktualni su događaji. Zabilježen je jako mal broj članaka koji su napisani zbog medijske inicijative.

Sugerira se na promjene u smislu da novinari trebaju provesti cijeli proces stvaranja informacije, jer oni tekstovi koji su napisani *copy-paste* metodom ili priopćenja za javnost, nisu autorsko djelo. Svakako da postoji još puno prostora za unapređivanje rada lokalnih medija u Bosni i Hercegovini jer je njihova prvobitna uloga stavljanje u funkciju lokalne zajednice i njezinih potreba.

DISKUSIJA I ZAKLJUČAK

Budući da su osnivači lokalnih medija najčešće lokalne vlasti, bosanskohercegovački lokalni mediji egzistiraju između javnoga interesa i financijske ovisnosti. U tome kontekstu lokalni mediji imaju obvezu servisirati i pratiti aktivnosti koje provode osnivači, što dovodi do neautonomije, odnosno nemogućnosti da se otvoreno i transparentno govori o radu zakonodavne i izvršne vlasti. Određene informacije koje su od značajne koristi za građane ne objavljuju se, jer se uglavnom promovira vladajuća struktura, odnosno njihova politika i njihov rad. Zbog navedenoga privredni sektor, ali i druge moćne skupine vrlo često ne sklapaju ugovore s lokalnim

medijskim kućama jer smatraju da su glas osnivača. Misija je lokalnih medija, između ostaloga, biti posvećen građanima i životu određene lokalne sredine, lokalnim temama, ljudima, problemima koji muče stanovništvo, marginalizirani skupinama ljudi i sl. Također, nužno bi bilo i promoviranje kulturnih događanja, obrazovanja, znanosti, no činjenice ipak ukazuju na drugačije stanje. Najčešće spominjana tema u monitoringu jest sport i sportske aktivnosti, pa se i u svezi s tim sugerira na promjene. Na koncu zaključci su sljedeći:

- Unatoč brojnim zakonima, mediji u Bosni i Hercegovini nisu slobodni te su suočeni s brojnim problemima.
- Lokalni mediji egzistiraju između javnoga interesa i financijske ovisnosti. Ipak javni interes mora biti stavljen u prvi plan.
- Političke elite sve više vladaju medijima i medijskim sadržajima.
- Sustav financiranja medija neadekvatno je uređen – mediji su plodno tlo za cenzuru i autocenzuru.
- Lokalni mediji trebaju djelovati lokalno te promovirati teme poput obrazovanja, demokracije, ljudskih prava. Rabiti teme koje su kompleksnije (nikako samo prenositi dnevne događaje).
- Koristiti više izvora informacija kako bi se osigurao medijski pluralizam.
- Pozitivna strana činjenica je da bosanskohercegovački lokalni mediji ne promoviraju senzacionalistički pristup izvještavanja.
- Lokalne medije nužno je izvući ispod kontrole političkih subjekata.
- Rješenje mogu biti: pravni postupci u slučajevima ugrožavanja sigurnosti novinara, profesionalnost pravosudnih tijela, ombudsman za medije, samoregulacija.
- Samoregulacijom trebaju biti obuhvaćeni mediji, regulatorna tijela, država, predstavnici struke, građanska udruženja.

LITERATURA

- Deuze, M. (2006) „Ethnic Media, Community Media and Participatory Culture“, *Journalism*, 7 (3), 262-280.
- Franklin, B. (1998) *Local media - Journalism in context*, London and New York: Routledge.
- Gavranović, A. (2009) *Mediji – Mitovi i stvarnost*, Zagreb: Sveučilišna knjižara.

- Gosselin, T. (2005) „The Influence of Local Media on Local Government Performance and Why It Matters”, u: Soós, G. i Zentai, V. (ur.), *Faces of Local Democracy: Comparative papers from Central and Eastern Europe*, Open Society Institute, Budapest, Local Government and Public Service Reform Initiative.
- Jakubowicz, K. (2013) *Media and democracy in 21st Century*, Warsaw: Poltext.
- Jakubowicz, K., Sükösd, M. (2009) „Twelve concepts Regarding Media System Evolution and Democratization in Post-Communist Societies“, u: Jakubowicz, K., Sukosd, M. (ur.): *Finding the Right Place on the Map: Central and Eastern European Media Change in Global Perspective*. ECREA Book Series, Intellect Books. Bristol.
- Jędrzejewski, S. (2007) „Introducion“ u: Jędrzejewski, S. *The medium with promising future - Radio in central and eastern european countries*, Lublin: Wydawnictwo Kul.
- Jurčić, D. (2022) *Lokalni mediji za bolje društvo*, Zagreb, Sarajevo: BH Novinari.
- McChesney, R. W. (2008) *Bogati mediji, siromašna demokratija: Komunikacijske politike u mutnim vremenima*, Sarajevo: TKD Šahinpašić za Office of Public Affairs of the United States Embassy in Sarajevo.
- Milojević, A., Ugrinić A. (2012) „Perspektiva lokalnih komercijalnih radio stanica u Srbiji“. u: Rade Veljanovski (prir.), *Radio-difuzija u Srbiji: sadašnjost i budućnost*, Beograd: Fakultet političkih nauka.
- *Monitoring sadržaja lokalnih medija u Bosni i Hercegovini* (2020), Sarajevo.
- Napoli, M. P. (2007) *Media diversity and localism, Meanings and Metrics*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- https://media.ba/sites/default/files/javni_lokalni_mediji_izmedu_javnog_interesa_i_finansijske_ovisnosti_final_za_stampu.pdf

THE FUNCTIONING OF LOCAL MEDIA IN BOSNIA AND HERZEGOVINA – BETWEEN PUBLIC INTEREST AND FINANCIAL DEPENDENCY

Abstract

Local media in Bosnia and Herzegovina represent an interesting area of analysis, primarily because they are very rarely the subject of research, especially scientific research. A review of the literature on media clearly shows that national media companies are in the focus of almost all academic analyses and research. However, recognizing the importance of local media for the development and functioning of local communities, the author of this paper focuses exclusively on local media policies. With the aim of examining the content in local media, the extent to which journalistic standards are upheld, and how well local media reporting aligns with the public interest, a content analysis was conducted on five local media in Bosnia and Herzegovina: *Bljesak.info*, *Kozarski vjesnik*, *Medijski servis Tuzla*, *Radio Sarajevo* and *RTV of Una-Sana Canton*. The purpose of this research is to analyze media content in B&H that has a local character, in order to determine, based on empirical evidence, whether the local media in Bosnia and Herzegovina fulfill their social role.

Keywords: local media, content analysis, influences, politics, media pluralism.